

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.I.1259/2023/9.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Gimesi Ágnes, a tanács elnöke
Dr. Tuba István Krisztián, előadó bíró
Dr. Domonyai Alexa, bíró
Dr. Kardos Andrea, bíró
Dr. Schmidt Péter, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2024. július 2.
Az ügy tárgya: lopás büntette és más bűncselekmények
Terhelt(ek): Terhelt1
Elsőfok: Zirci Járásbíróság, B.80/2019/7., ítélet, tárgyalás,
2019. november 20.
Másodfok: Veszprémi Törvényszék, 3.Bf.738/2019/5., ítélet, tanácsülés,
2020. február 24.
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: Terhelt1 terhelt
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a lopás büntette és más bűncselekmények miatt Terhelt1 ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Zirci Járásbíróság B.80/2019/7. számú és a Veszprémi Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Bf.738/2019/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült 21.000 (huszonegyezer) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I.** A Zirci Járásbíróság a 2019. november 20. napján kihirdetett B.80/2019/7. számú ítéletével Terhelt1 terheltet bűnösnek mondta ki 3 rendbeli – amelyből 1 rendbeli cselekmény kísérleti szakban maradt – lopás büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) és bc) alpont, (3) bekezdés b) pont ba) alpont]. Ezért őt – mint visszaesőt, halmazati büntetésül – 3 év szabadságvesztés büntetésre és mellékbüntetésül 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a kiszabott szabadságvesztést börtönben kell végrehajtani, és abból a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható. A bíróság a Győri Járásbíróság 2017. január 11. napján jogerős Beü.931/2016/10. számú ítéletéből fennálló feltételes szabadságot megszüntette. Kötelezte a terheltet a magánfelek részére kártérítés, valamint az állam részére eljárási illeték megfizetésére. Rendelkezett továbbá az eljárás során lefoglalt bűnjelekről és a felmerült bűnügyi költség viseléséről.

[2] Az ellentétes irányú fellebbezések alapján eljáró Veszprémi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2020. február 24. napján kihirdetett 3.Bf.738/2019/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatát megváltoztatta, megállapította, hogy a terhelt különös visszaeső. Helyesbítette továbbá magánfél magánfél részére fizetendő kártérítés, valamint az elsőfokú eljárásban a terhelt terhére megállapított bűnügyi költség összegét. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[3] **II.** A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen Terhelt1 terhelt terjesztett elő a Vas Megyei Főügyészségnek címzett felülvizsgálati indítványt jogszabályi hivatkozás megjelölése nélkül, azonban tartalma alapján a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 649. § (2) bekezdés d) pontja és a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja alapján, azt sérelmezve, hogy az elsőfokú bíróság a védője jelenléte nélkül hozott ítéletet vele szemben, ezt követően a másodfokú bíróság döntésének meghozatala során pedig ő maga nem vehetett részt, ezzel az eljáró bíróságok jogsértést követtek el vele szemben.

[4] Indítványozta ez alapján a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az eljáró bíróságok új eljárásra utasítását.

[5] A Legfőbb Ügyészség a BF.1380/2023/2. számú átiratában a terhelt felülvizsgálati indítványát alaptalannak tartotta.

[6] Indokai szerint a Btk. 370. § (3) bekezdése szerinti lopás büntette három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, így az eljárásban a védő részvétele a büntetési tételkeretre figyelemmel nem volt kötelező, a terhelt pedig a bíróság előtt védő kirendelésére irányuló kérelmet nem terjesztett elő. Ezen túlmenően a Be. 44. §-ában foglalt egyéb olyan ok sem állt fenn, amelynek alapján az alapügyben a terhelt részére védő kirendelése kötelező lett volna.

[7] Kifejtette, hogy valóban felülvizsgálatra is okot adó eljárási szabálysértés, ha a másodfokú bíróság a törvényi feltételek hiányában határoz tanácsulésen. A Be. 598. §-ának a másodfokú eljárás lefolytatásakor hatályos (2) bekezdése szerint a másodfokú bíróság tanácsulésen határoz akkor is, ha az ítélet ellen a vádlott terhére nem jelentettek be fellebbezést, vagy a vádlott terhére bejelentett fellebbezés kizárólag az 583. § (3) bekezdés a), vagy c) pontján alapszik, és nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzését az ügyészség, a vádlott, a védő vagy a fellebbező nem indítványozza. Az ügyészség kizárólag a terhelt különös visszaesői minőségének megállapítása végett jelentett be fellebbezést, a kiszabott büntetés

tartamát és nemét nem sérelmezve, míg a terhelt enyhítés végett fellebbezett. A tanácsülés kitűzéséről a másodfokú bíróság a terheltet a nyomozás során megadott tartózkodási helyén, valamint a lakcímén is értesítette, az előbbin élettársa, utóbbin pedig édesanyja vette át az értesítést, nyilvános ülés tartását azonban a terhelt nem indítványozta. Minderre figyelemmel a tanácsülés megtartásának nem volt akadálya, így a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerinti eljárási szabálysértés nem állapítható meg a másodfokú eljárás vonatkozásában sem.

[8] Indítványozta mindezek alapján, hogy a Kúria a Be. 662. § (1) bekezdése alapján, a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen a Zirci Járásbíróság B.80/2019/7. számú, illetőleg a Veszprémi Törvényszék 3.Bf.738/2019/5. számú ítéletét hatályában tartsa fenn.

[9] A terhelt beadványa arra vonatkozóan is tartalmazott indítványt, hogy az általa megjelölt – köztük a Zirci Járásbíróság B.80/2019/7. számú – jogerős ítéletekkel kiszabott szabadságvesztés büntetéseket a bíróság foglalja ismételten összbüntetésbe.

[10] A Legfőbb Ügyészség nyilatkozatában foglaltakra a terhelt kirendelt védője írásbeli észrevételt terjesztett elő, amelyben előadta, hogy a jogerős ügydöntő határozatok ellen a terhelt felülvizsgálati indítványa előterjesztésében arra hivatkozott, hogy mind az elsőfokú bíróság, és a másodfokú bíróság is védő részvétele nélkül folytatta le vele szemben a büntetőeljárást, ezért a védekezéshez való jogától megfosztották.

[11] Erre tekintettel indítványozta, hogy a Kúria a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványnak adjon helyt, és a Be. 648. § b) pontja alapján, eljárási szabálysértés miatt, a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontban írt okokból a Be. 663. § (2) bekezdése alapján az első- és másodfokú bíróság határozatait helyezze hatályon kívül, és utasítsa új eljárás lefolytatására az eljáró bíróságokat.

[12] **III.** Terhelt1 terhelt felülvizsgálati indítványa részben a törvényben kizárt, részben alaptalan.

[13] Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a büntető anyagi jog szabályainak megsértése és eljárási szabálysértés miatt van helye [Be. 648. § a), b) pont].

[14] A Kúria a megtámadott határozatokat a Be. 659. § (5) bekezdésének megfelelően, a felülvizsgálati indítványban meghatározott okok alapján bírálta felül, emellett a Be. 659. § (6) bekezdése szerint hivatalból vizsgálta a Be. 649. § (2) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéseket.

[15] A felülvizsgálati indítványt – a jelen ügyben nem releváns Be. 659. § (3)-(4) bekezdésben meghatározott kivétellel – a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni [Be. 659. § (2) bekezdés].

[16] 1. A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerint eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg.

[17] A Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerint a másodfokú bíróság nem ügydöntő végzésével hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.

[18] 1.1. A védő tárgyalási távollétére alapított, felülvizsgálati okot is képező abszolút eljárási szabálysértésre hivatkozás csak akkor lehet alapos, ha az adott ügyben a védelem kötelező volt (BH 2017.45.I.). Kötelező védői jelenlétet von maga után, ha a terhelt védő kirendelését kérelmezi, vagy a bíróság védő kirendeléséről hivatalból intézkedik (BH 2022.92., BH 2022.93., BH 2020.136.).

[19] Ha a büntetőeljárási törvény eltérően nem rendelkezik, a tárgyaláson a védő jelenléte kötelező, ha a büntetőeljárásban védő részvétele kötelező (Be. 434. §).

[20] Az elsőfokú eljárás idején hatályos Be. 44. §-a szerint a büntetőeljárásban, így a bíróság előtt is kötelező volt a védelem, amennyiben

a) a bűncselekményre a törvény öt évig terjedő vagy ennél súlyosabb szabadságvesztés büntetés kiszabását rendeli,

b) a terhelt személyi szabadságot érintő kényszerintézkedés hatálya alatt áll, más ügyben letartóztatás, előzetes kényszergyógykezelés hatálya alatt áll, valamint, ha szabadságvesztést, elzárást vagy javítóintézeti nevelést tölt,

c) a terhelt hallássérült, siketvak, vak, beszéd fogyatékos, más okból kommunikációképtelen, vagy abban súlyos fokban korlátozott, továbbá – a beszámítási képességére tekintet nélkül – kóros elmeállapotú,

d) a terhelt a magyar nyelvet nem ismeri,

e) a terhelt egyéb okból nem képes személyesen védekezni,

f) a bíróság, az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság a terhelt indítványára, vagy azért, mert azt egyéb okból szükségesnek tartotta, védőt rendelt ki,

g) e törvény erről külön rendelkezik.

[21] A Kúria az iratok alapján megállapította, hogy a terhelt a bírósági eljárásban védővel nem rendelkezett.

[22] Ugyanakkor a Legfőbb Ügyészség az átiratában helyesen hivatkozott arra, hogy a kötelező védelem egyik esete sem állt fenn a terhelt vonatkozásában; a terhelt a felülvizsgálati indítványában ilyen okra nem is hivatkozott.

[23] Az iratok alapján az is megállapítható, hogy a terhelt védő kirendelését az eljárás során nem kérelmezte, illetve arról a nyomozó hatóság, ügyészség vagy a bíróság sem rendelkezett hivatalból. Megjegyzi a Kúria, hogy a terhelt a másodfokú eljárásban sem kifogásolta a védő hiányát, illetve védő kirendelését nem kérte.

[24] A felülvizsgálati indítvány ezért ebben a részében alaptalan.

[25] 1.2. A terhelt sérelmezte azt is, hogy a másodfokú bíróság a távollétében, tanácsulésen hozott érdemi határozatot az ügyben.

[26] A Be. 599. § (1) bekezdés értelmében a másodfokú bíróság a fellebbezés elintézésére nyilvános ülést tart, kivéve, ha az ügy tanácsulésen intézhető el, vagy tárgyalást kell tartani.

[27] A Be. 600. § (1) bekezdés a)-c) pontjai alapján a másodfokú bíróság tárgyalást tart, ha az ügy tanácsulésen nem intézhető el, bizonyítás felvétele szükséges, vagy a tanácsulésre vagy a nyilvános ülésre tartozó ügyet a tanács elnöke tárgyalásra tűzte ki.

[28] A másodfokú eljárás alatt hatályos Be. 598. § (2) bekezdése szerint a másodfokú bírósági eljárásban a fellebbezés tanácsulésen intézhető el, ha az ítélet ellen a vádlott terhére nem jelentettek be fellebbezést, vagy a vádlott terhére bejelentett fellebbezés kizárólag az 583. § (3) bekezdés a) vagy c) pontján alapszik és nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzését az ügyészség, a vádlott, a védő vagy a fellebbező nem indítványozta.

[29] Ez esetben a tanács elnöke az ügyészséget, a vádlottat, a védőt és a fellebbezőt értesíti a tanácsulés kitűzéséről, a tanácsulés időpontjáról és tájékoztatja arról, hogy nyolc napon belül a más által bejelentett fellebbezésre, indítványra vagy nyilatkozatra észrevételt tehetnek, továbbá a tájékoztatás kiterjed arra is, hogy az észrevétel előterjesztésére rendelkezésre álló határidő alatt nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzése indítványozható. E határidő elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye [Be. 598. § (4) és (5) bekezdés].

[30] A fentiekből következően – amennyiben a nyilvános ülés, illetve tárgyalás tartásának valamely fenti kötelező esete nem áll fenn – a másodfokú bíróság tanácsülés kitűzéséről adott értesítése alapján van lehetősége a vádlottnak és a védőnek más eljárási forma, így nyilvános ülés vagy tárgyalás tartását indítványozni. Az ilyen tartalmú indítvány esetén legalább nyilvános ülés kitűzésére a másodfokú bíróság köteles.

[31] Ebből következően, ha a terhelt vagy a védő él a nyilvános ülés kitűzésének indítványozásához fűződő, a Be. 598. § (4) és (5) bekezdésében biztosított alanyi jogosultságával, nyilatkozata egyúttal kötelezettséget jelent a másodfokú bíróság számára a nyilvános ülés kitűzésére. Következésképpen, ha a másodfokú bíróság a nyilvános ülés kitűzésének mellőzésével a törvényi feltételek hiányában megtartott tanácsülésen hozza meg ügydöntő határozatát, az egy tekintet alá esik azzal, mintha a nyilvános ülést szabályszerű idézés hiányában tartotta volna meg a terhelt vagy a kötelező jelenléttel érintett védő távollétében (BH 2014.333., BH 2018.40., BH 2021.100., BH 2021.132., BH 2022.70.).

[32] Nyilvános ülés (tárgyalás) iránti indítvány hiányában azonban a másodfokú bíróság a vádlott távollétében is eljárhat. A tanácsülésen ugyanis a vádlott nem lehet jelen, ahogy az ügyész és a védő sem.

[33] A tanácsülés megtarthatóságának feltétele tehát, hogy a már említett, a nyilvános ülés, tárgyalás indítványozásának lehetőségéről szóló értesítés szabályszerűen megtörtént. E jogosultság ugyanis a szabályszerű értesítés alapján gyakorolható. Ezért, a felülvizsgálati indítványban foglaltakra tekintettel ennek vizsgálata vált szükségessé.

[34] Az ügy iratai alapján megállapítható volt, hogy az ügyészség fellebbezése a terhelt különös visszaesői minőségének megállapítására irányult, amely nem minősült a terhére bejelentett jogorvoslatnak. A vádlott terhére bejelentett fellebbezésnek ugyanis azt kell tekinteni, ami a bűnösségének megállapítására, bűncselekményének súlyosabb minősítésére, a büntetésének súlyosítására, illetve a vele szemben büntetés helyett alkalmazott intézkedésnél súlyosabbnak a megállapítására, vagy az ilyen intézkedés helyett büntetés megállapítására irányul [Be. 595. § (2) bekezdés]; önmagában – a büntetés súlyosítására irányuló indítvány nélkül – a (súlyosabb) visszaesői minőség megállapítása iránti fellebbezés nem tekinthető a terhelt terhére irányulónak.

[35] A másodfokú bíróság postai úton értesítette a terheltet a tanácsülés kitűzéséről, egyben pedig arról a jogáról, hogy nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzését indítványozhatja. A kézbesítés szabályos volt arra tekintettel, hogy küldeményt az arra jogosult hozzátartozók vették át a terhelt lakcímén, illetve tartózkodási helyén [a postai szolgáltatások nyújtásának és a hivatalos iratokkal kapcsolatos postai szolgáltatás részletes szabályairól, valamint a postai szolgáltatók általános szerződési feltételeiről és a postai szolgáltatásból kizárt vagy feltételeken szállítható küldeményekről szóló 335/2012. (XII. 4.) kormányrendelet 16. § (3) bekezdés a) pont, 30. § (1) bekezdés]. Az iratok alapján az is megállapítható, hogy a kézbesítéskor a terhelt nem volt büntetés-végrehajtási intézetben, illetve a terhelt kézbesítési kifogást [Be. 133. § (3) bekezdés a) pont] nem terjesztett elő.

[36] A szabályszerű értesítést követően, a törvényes határidőn belül sem az ügyészség, sem a terhelt nem indítványozta másodfokú nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzését.

[37] Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy a másodfokú bíróság a terhelt szabályszerű értesítése mellett, és a más eljárási forma iránti indítvány hiányában, eljárási szabálysértés nélkül bírálta el az ügyet tanácsülésen, ezért a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerinti feltételen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés nem valósult meg.

[38] 2. A Be. 648. §-a értelmében felülvizsgálatnak kizárólag a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen van helye.

[39] A jogerős ügydöntő határozat fogalmát a Be. 456. § (1) bekezdése határozza meg. A bíróság jogerős ügydöntő határozata végleges, mindenkre kötelező döntést tartalmaz a vádról, illetve a terhelt büntetőjogi felelősségéről, a büntetőjogi következményekről vagy ezek hiányáról.

[40] A Be. 839. §-ában szabályozott összbüntetési eljárás különleges eljárás (Huszonegyedik Rész). Különleges eljárásban a bíróság nem a vádról, nem a terhelt büntetőjogi felelősségéről, nem a büntetőjogi következményekről vagy ezek hiányáról – azaz a büntetőjogi főkérdésekről – dönt.

[41] A Btk. 92. § (1) bekezdése értelmében, ha az elkövetőt több, határozott ideig tartó szabadságvesztésre ítélik, a jogerősen kiszabott büntetéseket – törvényben meghatározottak szerint – összbüntetésbe kell foglalni, ha az elkövető valamennyi bűncselekményt a legkorábbi elsőfokú ítélet kihirdetését megelőzően követte el.

[42] A Be. 839. § (4) bekezdése szerint a bíróság az összbüntetésbe foglalást ítélettel mondja ki, az erre irányuló indítvány elutasításáról végzéssel határoz.

[43] Azonban sem a jogerős összbüntetési ítélet, sem az összbüntetési indítványt elutasító, véglegessé vált végzés nem ügydöntő határozat, mert nem a „vádról, illetve a terhelt büntetőjogi felelősségéről és a büntetőjogi következményekről vagy ezek hiányáról”, hanem a terhelt összbüntetésbe foglalásra irányuló indítványáról tartalmaz döntést (BH 2020.356.II., BH 2004.232.I.). Így felülvizsgálat tárgyát nem képezheti, a felülvizsgálati indítvány ebben a részében a törvényben kizárt.

[44] A Kúria megjegyzi, hogy a Be. 840. §-a szerinti különleges eljárás azonban biztosítja az ismételt összbüntetésbe foglalás lehetőségét, amennyiben a bíróság az összbüntetésbe foglalásról vagy annak tartamáról nem, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett. Az ismételt összbüntetési eljárás lefolytatása iránti indítvány tárgyában ugyancsak a legutóbb befejezett ügyben eljáró elsőfokú bíróság jár el [Be. 839. § (1) bekezdés].

[45] 3. A Kúria a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti olyan felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt.

[46] IV. Mindezekre figyelemmel a Kúria a megtámadott határozatot – a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[47] A felülvizsgálati eljárásban védő kirendelésére került sor, a Kúria az észrevételt benyújtó kirendelt védő munkadíját a pártfogó ügyvéd, az ügygondnok és a kirendelt védő részére megállapítható díjról szóló 32/2017. (XII.27.) IM rendelet 7. § (3) bekezdése, valamint a 8. § (2) bekezdése alapján határozta meg, és a felkészülési díját 21.000 forint összegben állapította meg. A bűnügyi költséget a Be. 664. § (1) bekezdés 2. mondata alapján az állam viseli.

[48] A Kúria – a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 10. § (2) bekezdése és a Kúria ügyelosztási rendjének IV.6. pontjában írt rendelkezés alapján – öttagú tanácsban járt el.

[49] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[50] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdésének első fordulata pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Kúria

7

1.Bfv.1.259/2023/9-I

Budapest, 2024. július 2.

Dr. Gimesi Ágnes s.k. a tanács elnöke, Dr. Tuba István Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Kardos Andrea s.k. bíró, Dr. Schmidt Péter s.k. bíró